
Strakstiltak for en fastlegeordning i krise

AKTUELT I FORENINGEN

MARIT HERMANSEN

marit.hermansen@legeforeningen.no
president

Rakner fastlegeordningen, vil det få store konsekvenser for hele helsetjenesten.

Fastlegeordningen er i krise. Over hele landet melder kommuner om sprengt kapasitet og store problemer med å rekruttere fastleger. Arbeidsbelastningen har ført til en økende rekrutteringskrise. Fastlegeordningen er grunnmuren i helsetjenesten og står for nesten 90 prosent av alle konsultasjoner. Rakner fastlegeordningen, vil det få store konsekvenser for hele helsetjenesten.

På Legeforeningens landsstyremøte i mai graderte helseministeren farevarselet til 6 på en kriseskala fra 1–10. På Arendalsuka i august innrømmet han at han har gjort for lite, for sent. Det er nye takter fra departementets øverste leder. Men skal Staten klare å snu den negative utviklingen, må det vises langt mer handlekraft enn vi har sett til nå.

Vårens Normaltariff-forhandlinger var en gyllen anledning for staten til å skape ny optimisme blant fastlegene. Sånn ble det ikke. Staten ville ikke imøtekomme Legeforeningens krav. Vi ble møtt med nok en forskyvning av problemet. For første gang på 17 år ble det ingen sentral avtale mellom staten, Legeforeningen og KS.

Regjeringen har fremhevet trepartssamarbeidet og evalueringen av fastlegeordningen som viktige tiltak. Legeforeningen har lenge etterlyst dette samarbeidet for å diskutere utvikling av fastlegeordningen, og mer kunnskap er alltid nyttig. Men mye vet vi allerede. Vi trenger ikke evaluere det åpenbare. Ferske tall fra Helsedirektoratet viser at antall konsultasjoner hos fastlegene økte med 11 prosent fra 2010–2016 (1). Tidsbruksundersøkelsen viser ekstraarbeid for fastlegene tilsvarende nesten 700 årsverk. En fastlege jobber nå 55,6 timer i gjennomsnitt i uken. At fastleger jobber én hel arbeidsdag mer i uka, viser tydelig at det ikke er samsvar mellom kapasitet og oppgaver.

Vi kan ikke skyve alle tiltak langt inn i framtida; etter at alle utredninger og evalueringer er ferdigstilt. Historiene fra fastleger og kommuner over hele landet, viser at det haster. Skal vi garantere for en stabil fastlegetjeneste til hele befolkningen, må vi rekruttere nye fastleger og beholde de som står i tjenesten i dag. Da må fastlegene få en arbeidshverdag som er til å leve med.

Legeforeningens landsstyre samlet seg i år om en resolusjon for en tjeneste i krise. Vi er krystallklare på hvilke strakstiltak som må på plass:

Unge fastleger må sikres grunntilskudd ved etablering av ny praksis.

Medisinstudenter må ha minst ti ukers praksis i primærhelsetjenesten. Den ukontrollerte oppgaveoverføringen fra ulike aktører må stanses. Listelengden må ned, og finansieringen og den sosiale sikkerheten må styrkes. Myndighetene legges til rette for en årlig rekruttering av minst 500 fastleger i spesialisering.

I oktober legges statsbudsjettet for 2019 frem. Her må regjeringen og Stortinget ta ansvaret for en ordning alle er enige om er i krise. Fastlegene forventer ikke at alt løses over natten. Men det er behov for optimisme og håp. Det krever handlekraft.

LITTERATUR

1. <https://helsedirektoratet.no/nyheter/stadig-flere-gar-til-legen-og-vi-gar-oftere-enn-for>

Publisert: 3. september 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.